

© 2013 by Editura POLIROM

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsește penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Foto copertă: © Sever Petrovici-Popescu

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

POPESCU, RĂSVAN

Cuția cu maimuțe: o călătorie pe peliculă și pe birtie: jurnal /
Răsvan Popescu. – Iași: Polirom, 2013

ISBN print: 978-973-46-3691-4

ISBN ePub: 978-973-46-4126-0

ISBN PDF: 978-973-46-4127-7

821.135.1-94

Printed in ROMANIA

Răsvan Popescu

Cutia cu maimuțe

O călătorie pe peliculă și pe hârtie

– jurnal –

POLIROM
2013

Filipești. „Toamna fetelor bătrâne“, caldă, nefiresc de caldă. Dealurile galbene, uscate. Gardul din fundul grădinii e gata, mai trebuie doar să-l dăm cu păcură, să nu-l pătrundă ploaia când o veni. Unul dintre lucrători, de care n-am auzit niciodată, le spune celorlalți că a copilărit cu mine.

Înseamnă că m-am ajuns...

S-a sălbăticit via. Mă uit resemnat cum stâlpii putrezi cedează unul după altul sub povara viței fără rod. Ce hamburg, ce ceazla, ce tămîioasă făcea odată! Astăzi nu știu dacă mai sînt zece butași buni; în rest, niște boabe mici, negre și acre. Bolta o mai ținem pentru umbră. În fund, unde suportul a cedat complet, o coardă îndrăzneată s-a salvat cățărîndu-se într-un piersic. Cum mă agăț eu de acest jurnal.

Dar mai pot să rodesc?!

1TV – apropiat primarului din Piatra Neamț – a devenit un caz-școală. În alegerile parțiale a refuzat să încheie campania conform legii, cu o zi înaintea votului. Chipul electoral al candidatului PDL a rulat pe întreaga durată a zilei de sîmbătă, la fel și în duminica votului: v-am dat, v-am făcut, v-am dres... Inspectorul nostru zonal s-a dus la post de două ori: inutil. Conducerea a fost de acord că încalcă flagrant legea, dar a continuat cu seninătate. „N-avem încotro“, i-au răspuns. La București nu reușim să dăm o sancțiune cu nici un chip. Fapta este

unică în analele CNA și Mihai Mălaimare (propus de PNL) cere amenda maximă, 100.000 lei. Colegii promovați de putere spun că nu-i decît un post local și oricum Antena 3 face mai rău. Așa că propun amenda minimă, 10.000. Schimb de vorbe grele, obrăznicii...

Ceva între grotesc și burlesc, ne învîrtim după coadă din ce în ce mai repede, doar-doar... Începe o tîrguială ca la piață, mai dă, rumâne, mai lasă, jupîne... Încercarea mea de a aduce lucrurile la jumătate eșuează, „coaliția“ nu acceptă un leu peste 30.000. Cel mai clar caz de încălcare a normelor electorale se amîină. Instituția, paralizată. Ce semnal dăm noi? Sîntem orbi, surzi și muți! La locale, toate posturile de partid o să ni se urce-n cap.

Toate analizele, proaste. Aița s-au ținut de capul meu mama și Ina și soră-mea că pînă la urmă m-am înțepat. Rezultatul previzibil de care fugeam în subconștient: sînt ieșit din marjă la toți parametrii. Nimic n-a scăpat neatins: ficatul mărit, nisip la rinichi, inima bate neregulat, colesterol, zahăr în sînge, tulburări de vedere, tensiune... Dar ce n-am?! Car după mine un sac de pastile. Și legume fierte. Stresul, zice medicul, ca o concluzie. Cu „s“ mare!

Din an în paște, un motiv de satisfacție. După trei ani de monitorizare a greșelilor de limbă, numărul acestora a scăzut pe ansamblu sub 50 pe lună.

Sancțiuni au fost puține, însă mediatizarea a fost maximă, mai ales în presa scrisă. Politica mea a fost să-i arăt cu degetul. Să le crape obrazul. Când am lansat programul cu Institutul de Lingvistică al Academiei, unele posturi treceau de 100. Se poate mai mult? Minuni nu se pot face. Uite ce dezastru la bac...

Enormă, uriașă dezamăgire: „CNN-ul românesc” devine pe zi ce trece o șușă. Odată cu schimbarea acționariatului, alunecă spre un canal de fapt divers. Ce revărsare de nunți, divorțuri, partaje, infidelități, violuri, mortăciuni... Un fel de manea în care nimicul se învîrte în gol, la infinit. Culmea, audiența a crescut semnificativ.

Nevoia de izolare

Filipești, programul ultima casă. Liniștit și simplu. Să te retragi la timp. Să dispari încet, neștiut, să nu mai încurci locul. Să ieși din lume. Ai fost acolo, dar n-ai stat mult. Ai întâlnit niște oameni, te-ai confruntat, nu mai știi de ce, ai câștigat sau ai pierdut. Sau pur și simplu ai trecut pe lângă ei. Uneori a fost dramatic, alteori amuzant, dar una peste alta, intens. Cioburi, fragmente. Dacă reușești să le pui în cuvinte, poate are sens. Poate înțelege.

Dor, varianta „România 2011”, disoluția familiei emigrante. Copii rămași de izbeliște... La Teremia Mare, o fetiță de 12 ani a murit de foame după ce

mama ei a plecat în Spania la muncă. Bunica n-a reușit să-i ia locul în sufletul copilului. Mama a revenit de câteva ori, pînă cînd concubinul i-a interzis. Părăsită, fetița a căzut într-o depresie neagră, refuzînd să mai mănînce și să vorbească. Bunica a dus-o la spital și a lăsat-o acolo, oricum n-avea bani s-o țină. O vreme a fost hrănită artificial printr-un tub introdus în stomac, dar în cele din urmă s-a stins. Cadavrul a fost cîntărit, conform procedurilor legale. Avea zece kilograme.

UNPR dă la Sectorul 5 cîte trei pîini celor care se înscriu în partid. Acțiunea se dovedește un succes, mulțime de sărmani stau la coadă să semneze adeziuni. Merge pe inima goală...

Octombrie

Cui pe cui se scoate!

Un om din Galați, fără dinți în gură, a poftit la un măr. Bucata înghițită i s-a oprit în gît. A fost dus de urgență la spital, care n-avea bronhoscop. S-a luat decizia transferării de urgență la București, la 300 km distanță. Din fericire, la ieșirea din oraș mașina Salvării a intrat într-o groapă atît de mare, încît pacientului i-a sărit mărul din gît.

Televiziunile de știri au ilustrat cazul cu imagini din *Albă ca zăpada*. Sîntem de desene animate...

Douăzeci de ani de la mineriade...

Institutul Cultural a aprobat lansarea lui *Fundesac* în italiană la Veneția. Avionul prin München la dus și Frankfurt la întors, deși există cursă directă *low cost*. Prezentarea va fi însoțită de vizionarea filmului regizat de Lucian Pintilie. Subomul, mereu actual...

Viziuni întunecate. Totuși, dimineața nu se risipesc... La spitalul din Tîrgu-Jiu, bolnavii de cancer în fază terminală primesc algocalmin și piafen.

Morfina s-a isprăvit de mult.

Sînt bun de aruncat. Hai să dăm asta la o parte. Să uităm, să trecem peste. Mă tîrăsc de la o pagină la alta, fără emoție și fără intensitate. Odată am avut ambiții de explorator. Astăzi trag de mine, rătăcit într-un pustiu. Nu-mi mai pun problema direcției, am pierdut-o de prea multă vreme, nimicul aproape că m-a înghițit. Mă concentrez doar asupra pasului următor. Merg înainte din nesupunere, orbit de vîntul încins.

Poate că nu voi ieși niciodată, dar dacă mă opresc s-a isprăvit, asta-i sigur. Și nu vreau. Nu sînt o victimă. Nu încă. Rămînem în legătură...

Deși plouă de 12 ore, administrația locală continuă să ude parcurile. Aspersoarele își rotesc inutil jeturile ca niște fuioare sub perdeaua de apă, într-un

dans ireal, rafinat și absurd. Lipsește doar fanfara din chioșc. Muzica!

De ce te plîngi mereu?! Doar nu lucrezi cu mîinile...

Puțină sare pe viață! Nu sînt doar un comentator resemnat, inutil. Săptămîna viitoare plec la Veneția cu *Fundesac*. Va fi și o seară de proiecție a ecranizării romanului în cel mai bun cinematograf. Am două prelegeri de ținut și încă n-am scris un rînd, n-am apucat. Nu simt nici un impuls, doar obligația mă apasă. Trebuie neapărat să fug la Filipești, să mă extrag din cotidian, să ascult ploaia, să mă întorc în timp.

Subomul, sau despre abjecția raporturilor umane într-o societate totalitară, cum ar spune editorul meu, Liiceanu. Despre produsul acestui experiment social în forma cea mai pură: un animal!

Din „epistola către venețieni“

Am ajuns în Valea Jiului smuls de acasă, aruncat cu forța legii într-un hău adînc și ostil. Am încercat să mă închid în mine, să aștept să treacă stagiul obligatoriu. Garsoniera de la ultimul etaj, căsnicia mea, aflată la început, dragostea Inei m-ar fi putut proteja de angoasă ca o cochilie fericită. Însă suferința din jur era atît de atroce încît am fost pur și